

**ESPOO
ESBO**

Sote-uudistuksen vaikutukset Espoon kaupungille

**Lausunto hallituksen esitykseen (241/2020 vp)
hyvinvointialueiden perustamista ja sosiaali- ja
terveydenhuollon sekä pelastustoimen
järjestämisen uudistusta koskevaksi
lainsäädännöksi**

**Hallinto- ja kehittämisjohtaja Markus Syrjänen
3.3.2021 Hallintovaliokunta**

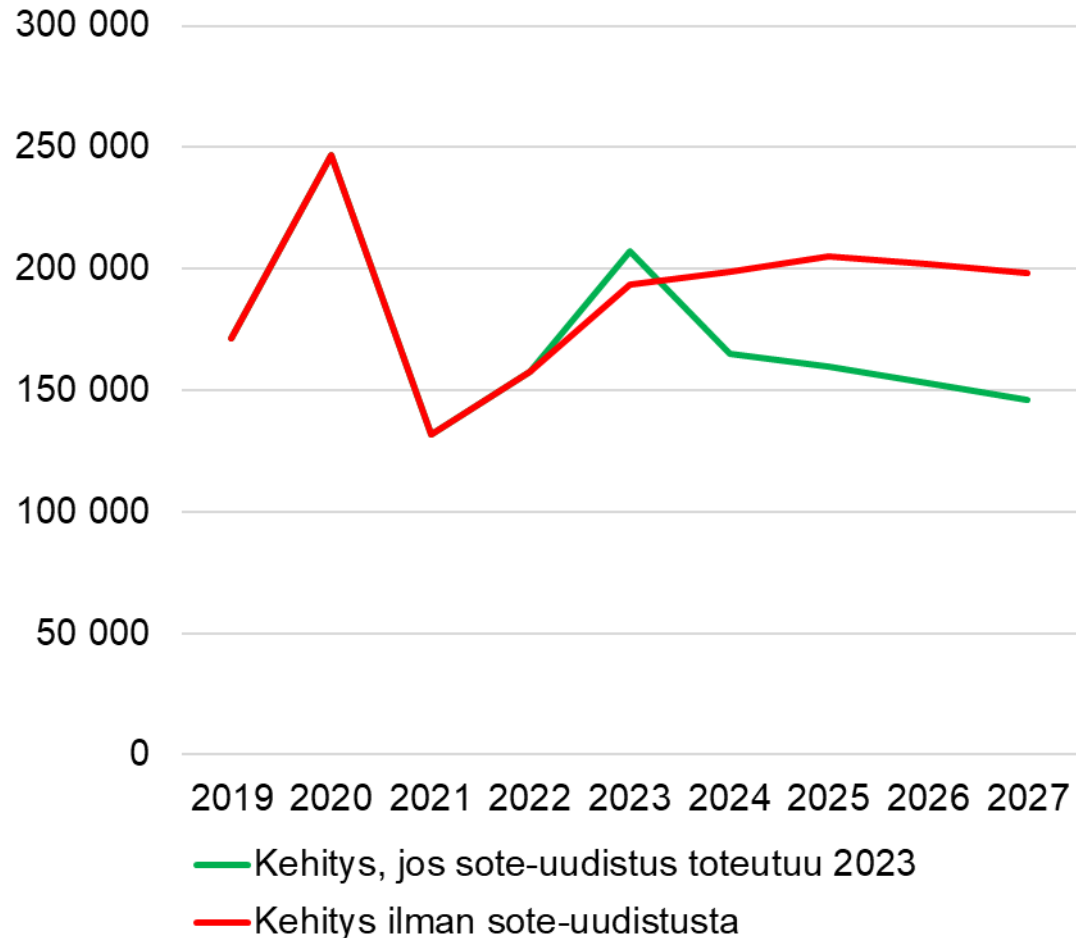
Päähuomiot lakiesityksistä

- Kaupunkien toimintaedellytykset heikkenevät – näkemys ja keinot korjaavista toimista puuttuvat
- Uudistuksen taloudelliset vaikutukset Espoolle ovat kestäättömiä
- Lausuntojen perusteella tehdyt korjaukset hallituksen esitykseen ovat riittämättömiä
- Välttämättömät toimet:
 - uudistuksen vaikutukset kasvavien kaupunkien investointikykyyn tulee arvioida huolellisesti kuten lainsäädännön arviointineuvostokin on edellyttänyt,
 - lakiesityksen lisäksi tarvitaan esitykset keinoista, joilla kasvavan kaupungin investointikyky ja kaupungille jäävän lainakannan takaisinmaksukyky turvataan ja
 - rahoitusmallin ongelmakohtien korjaaminen on välttämätöntä mutta ei yksinomaan riittävä toimi.

Kaupunkien toimintaedellytykset heikkenevät – näkemys ja keinot korjaavista toimista puuttuvat

1. Julkisten sektorin vastuunkanto kaupungeissa hajaantuu
2. Julkisen talouden hallinnan keinot ja kannustimet heikkenevät paikallisella tasolla
3. Talouden rakenteelliset muutokset heikentää lainanhoito ja -investointikykyä
4. Suorat ja epäsuorat leikkaukset heikentää lainanhoito- ja investointikykyä

Investointien tulorahoituskyky heikkenisi Espoossa – vuosikatteen kehitys 2019-27, 1000 euroa

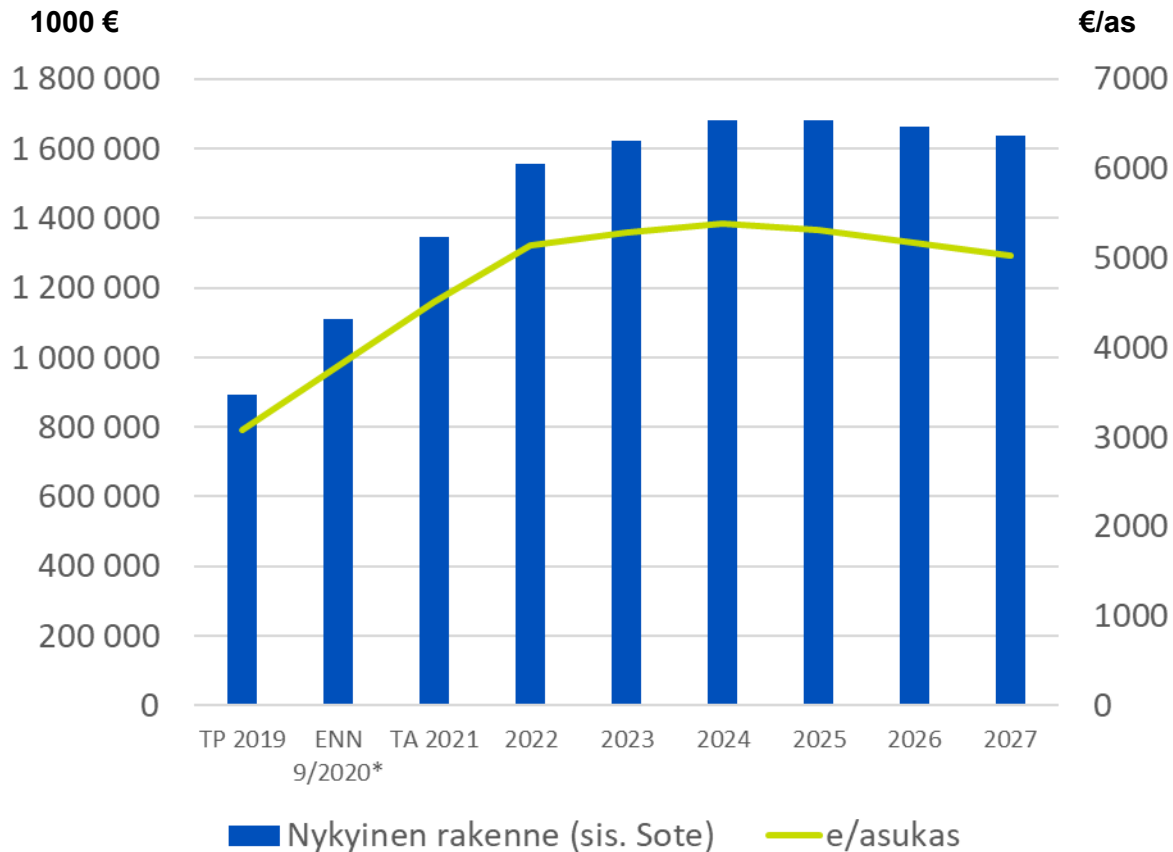
Vuosikatteen kehitystä heikentää:

1. Siirtyvien tulojen ja menojen erotuksen korvaaminen vain osittain
2. Muutosrajoitin-erän indeksikorjausten puute
3. Valtionosuusriippuvuuden kasvu

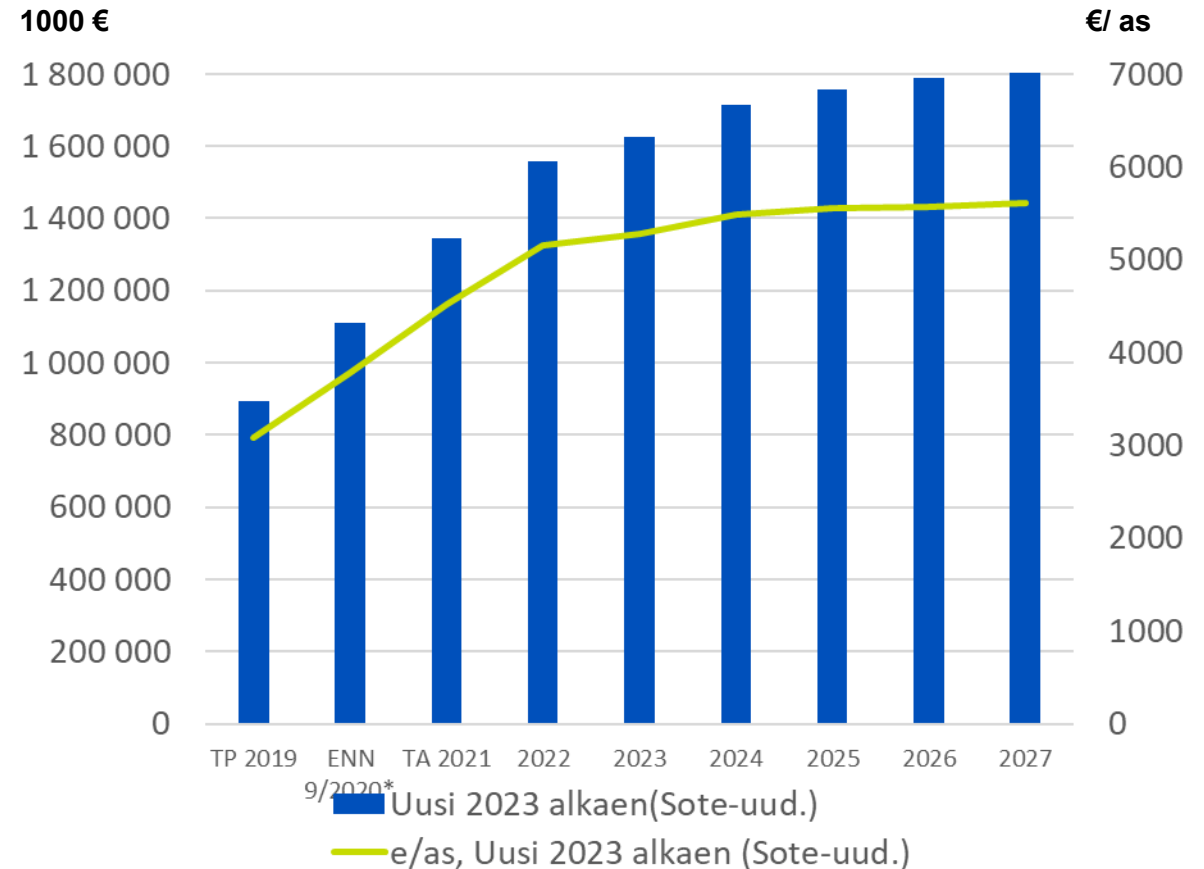
Investointitarpeet eivät vähene mutta vuosikate heikkenee

- seurauksena lainakannan kasvun jatkuminen

Lainakanta nykyorganisaatio

Sote –uudistuksen arvioitu vaikutus

Sote-uudistus lykkää Espoon velkaantumisen pysäyttämisen tulevaisuuteen tai edellyttää voimakasta investointiohjelman leikkaamista joukkoliikenteen, infran, koulujen ja päiväkotien osalta.

Johtopäätöksiä

Vaikutukset kasvavien kaupunkien investointikykyyn tulee arvioida huolellisesti

Kasvavan kaupungin investointikyky ja kaupungille jäävän lainakannan takaisinmaksukyky tulee turvata uskottavasti

Kuntien valtionosuuskriteeristöä korjattava

- Uuden väestönkasvukriteerin eur/asukas yksikköhintaa tulee korottaa
- Vieraskielisyyskriteerin eur/asukas yksikköhintaa tulee korottaa Tulopohjantasauksen mielekkyyttä harkittava uudessa rahoitusmallissa
- Tulopohjantasauksen laskentaperusteista poistettava vähintään kiinteistövero

Rahoitusmallin välittömät ongelmat korjattava

- Tulojen ja menojen siirron välinen erotus tulee korvata muutoksessa täysimääräisesti
- Pysyvän muutosrajoittimen (jolla korvataan esityksessä 60 % siirtyvien tulojen ja menojen erotuksesta) tulee kasvaa verorahoituksen kasvua vastaavasti tai vähintään valtionosuusindeksillä
- Siirtolaskelmista tulee eliminoida koronapandemian vaikutukset

Hyvinvointialueiden ohjausjärjestelmän kehittäminen vaatii vielä paljon kehitystyötä ollakseen toimiva

- Länsi-Uudenmaan näkökulmia

1. Uudistus tuo vain vähän aineksia kustannusten kasvun hillintään keskipitkällä aikavälillä.
2. Uudistus asettaa korkeat vaatimukset kansallisille toimijoille ja päätöksenteolle.
3. Investointien rahoitusmallin toimivuus Uudellamaalla on kyseenalainen.
4. Tarveperusteisen rahoitusmallin perusperiaate ei ole ongelmaton.
5. Tarvekriteeristö on jo käytännössä toimimaton Länsi-Uudellamaalla.
6. Palvelujen järjestämisen keinovalikoimaa ei saa kaventaa.
7. Toimeenpanon aikataulussa ei ole liikkumavaraa – siirtolaskelmia ei voi perustaa vuosien 2021-22 tiedoille.
8. Muutuskustannukset huomioitu uskottavasti – hyvinvointialueiden erot huomioitava toimeenpanossa.